

LICG HUIDDIERENBIJSLUITER

Dé handleiding voor het houden van huisdieren

Serie amfibieën

Axolotl

Ambystoma mexicanum

De axolotl (Ambystoma mexicanum) is een salamander die zijn hele leven in het larvenstadium blijft hangen. Hij leeft in het water en wordt dus in een aquarium gehouden. Een axolotl heeft een brede, afgeplatte kop met kleine oogjes. Net achter de kop zitten drie paar uitwendige kieuwen. Axolotls hebben vier korte, zwakke pootjes zonder zwemvliezen. Ze hebben een compact lichaam en een verticale, vinachtige staart.

Een volwassen axolotl kan 30 centimeter lang worden. De huid heeft een fluweelachtige structuur.

Als u overweegt om een axolotl als huisdier te kopen, is het belangrijk dat u zich van tevoren goed laat informeren. Deze huisdierenbijsluiters is hierbij een hulpmiddel.

Verschillende varianten

Axolotls zijn er in verschillende kleuren. In het wild zijn ze vaak grijs of bruin. In gevangenschap komt de gekweekte witte variant veel voor.

Van nature

De axolotl komt van nature alleen voor in Mexico. Ze leefden daar in het Xochimilcomeer en het Chalcomeer, tegenwoordig bestaat alleen het Chalcomeer nog. Axolotls komen nooit uit het water. Ze kunnen ademen door hun kieuwen, door hun huid en met hun longen. Axolotls gaan regelmatig naar het wateroppervlak om lucht te happen. Verder bewegen ze niet veel.

Huisvesting

Axolotls kunnen gehuisvest worden in een aquarium. Voor twee volwassen axolotls is een aquarium van 90 x 60 x 40 centimeter groot genoeg. De waterdiepte is niet heel belangrijk, wel moeten de axolotls helemaal onder water kunnen. Een diepte van vijftien tot dertig centimeter voldoet. Als u uw aquarium heeft gevuld met water moet het eerst twee weken staan voordat de axolotls er in kunnen.

Een waterfilter om het water schoon te houden is aan te raden. Als het water vaak genoeg verversd wordt, is een filter echter niet noodzakelijk. Axolotls houden niet van veel stroming, ze kunnen hier zelfs ziek van worden. Als u een waterfilter gebruikt, zorg dan dat dit zo min mogelijk stroming veroorzaakt. Een geschikte pH-waarde voor axolotls ligt tussen 6,5 en 8. Voor waterhardheid ligt de geschikte waarde tussen 8 en 12 DH.

Gebruik het liefst grof aquariumgrind als bodembedekking, de steentjes moeten een diameter hebben van minstens twee centimeter. Axolotls slikken soms

fijn grind en zand door, vooral grind kan verstoppingen veroorzaken in het spijsverteringskanaal. Geef axolotls veel beschutting in het aquarium, bijvoorbeeld door planten, grotten en buizen te plaatsen. De kans bestaat wel dat de axolotls planten opgraven en stukmaken. Laat de ruimte langs het glas vrij, zodat de axolotls daar naar boven kunnen om adem te halen.

Verlichting is niet heel belangrijk voor axolotls, gewone aquariumverlichting is voldoende. Als u planten in het aquarium heeft is acht uur verlichting per dag essentieel. De ideale watertemperatuur ligt tussen de zestien en achttien graden Celsius. Dit kunt u bereiken met standaard aquarium verwarming. Een te lage temperatuur leidt tot sloom gedrag, een langzamere stofwisseling en minder eetlust. Als de temperatuur boven 24 graden Celsius komt, kunnen axolotls ziek worden en zelfs dood gaan. Als het aquarium in de zomer te warm wordt kunt u het verplaatsen naar een koelere plaats. Hoe dichter het aquarium bij de grond staat, hoe lager de temperatuur zal zijn. Als dit niet voldoende is, kunt u een aquariumkoeler gebruiken, deze zijn te koop bij aquariumspeciaalzaken.

Plaats een axolotl niet samen met vissen, afhankelijk van het formaat zullen vissen proberen axolotls op te eten of zelf opgegeten worden door de axolotls. Volwassen axolotls kunnen bij elkaar gehouden worden. Jonge axolotls (tot zestien centimeter) bijten soms op elkaars pootjes en kieuwen, geef ze voldoende ruimte om dit te voorkomen. Volwassen dieren eten soms jongere dieren op, houd verschillende generaties axolotls apart, tot ze allemaal volwassen zijn. Mannetjes en vrouwtjes kunnen samen gehuisvest worden, houd er wel rekening mee dat u

dan misschien eitjes krijgt.

Bij het opzetten, inrichten en onderhouden van een aquarium komt heel wat kijken. In de handleiding 'het tropisch zoetwateraquarium' leest u hoe u dat aan kunt pakken.

Verzorgen en hanteren

Dagelijks moet u de dieren even bekijken om te zien of ze gezond zijn. Controleer meteen de watertemperatuur. Kijk elke dag of er geen voedselresten in het aquarium liggen. Deze kunt u met een speciale zuiger of een schepnetje verwijderen. Voer vervolgens wat minder zodat er geen resten blijven liggen. Haal elke week losse plantenresten weg. Het filter moet regelmatig worden schoongemaakt. Ververs om de week ongeveer een derde van het water. Gebruik daarvoor water op de juiste temperatuur, eventueel voorbehandeld met een waterbehandelaar. Het is belangrijk om de waterkwaliteit goed te controleren. In de dierenspeciaalzaak zijn allerlei testsetjes te koop waarmee u dit kunt doen. Belangrijk zijn daarbij vooral de zuurgraad (pH), de hardheid en de hoeveelheid nitriet, nitraat en ammonium. Af en toe moeten de ruiten van het aquarium worden schoongemaakt. Gebruik liefst geen schoonmaakmiddelen, maar mocht u dit toch nodig vinden, gebruik dan uitsluitend schoonmaakmiddelen die geschikt zijn voor een aquarium en alleen aan de buitenzijde. TL-lampen moeten, afhankelijk van het type, regelmatig vervangen worden. Gebruik attributen die voor het aquarium bestemd zijn, zoals een emmer en schepnetje, alleen voor het aquarium en niet voor andere huishoudelijke activiteiten.

Was altijd uw handen nadat u met het aquarium bezig bent geweest. Gebruikt u een hevelslang, zorg er dan voor dat u geen water binnen krijgt. Axolotls kunnen de *Salmonella* bacterie bij zich dragen die ook mensen kan besmetten.

Als een axolotl gewend is geraakt aan mensen, kan hij in uw vinger happen tijdens het voeren. Een axolotl heeft niet genoeg kracht in zijn kaken om u pijn te doen. Raak een axolotl zo min mogelijk met uw handen aan, want ze hebben een kwetsbare huid. Als u uw axolotl moet vangen, doe dat dan met een netje. Als u een axolotl wilt vervoeren, verpak hem dan in een plastic zak met weinig water en veel lucht.

Voeding

Axolotls zijn carnivoor en eten dus vlees. Een axolotl heeft geen scherpe tanden, maar een soort stompjes. Hij kan daar niet mee bijten of scheuren, maar wel glibberige prooien mee vasthouden. De axolotl slikt zijn prooi in een keer door en kan dus alleen maar prooien eten die helemaal in zijn bek passen. U kunt uw axolotl voeren met regenwormen, kleine visjes, muggenlarven, waterinsecten en af en toe een stukje rauw, mager rundvlees. Axolotls eten dood of levend voedsel, maar ze happen pas toe als ze hun prooi zien bewegen. Als u dood voer geeft, moet u het heen en weer wiebelen met een voertang, zo imiteert u het bewegen van de prooi. Als u de prooidieren zelf in het wild zoekt, kunnen ze ziektes met zich meedragen. Het is beter om voedsel bij de dierenspeciaalzaak te kopen of zelf te kweken.

Volwassen axolotls moeten één keer per dag gevoerd worden. Een regenworm of een vergelijkbare hoeveelheid ander

voedsel is genoeg voor een dag. Jonge dieren krijgen meerdere malen per dag een klein beetje voer. Axolotls kleiner dan twee centimeter kunnen alleen gevoerd worden met heel klein, levend voedsel.

Van jong tot volwassen dier

Bij jonge axolotls is het lastig om het verschil te zien tussen mannetjes en vrouwtjes. Als ze wat ouder zijn, worden vrouwtjes wat dikker dan de mannetjes. De mannetjes zijn iets groter en hebben een langere staart, ook hebben ze een opgezwollen cloaca. De cloaca is de ruimte waarin de darmen, de urineleiders en de geslachtsorganen uitmonden. Op een leeftijd van één tot twee jaar zijn axolotls normaal gesproken geslachtsrijp, soms ligt deze leeftijd wat lager. Als axolotls paren maakt het mannetje spermatofooren, dit zijn pakketjes met sperma. Deze plaatst hij in het aquarium. Het vrouwtje neemt ze in zich op en bevrucht zo haar eitjes. Enkele uren tot twee dagen na de bevruchting zet ze haar eitjes af, op planten of gewoon op de bodem van het aquarium. Per keer legt een axolotl tussen de 200 en 1000 eitjes. De eitjes moeten gescheiden worden van de ouders, anders worden ze opgegeten. Na twee tot drie weken komen er uit de eitjes larven van ongeveer zeven tot tien millimeter. Na ongeveer 22 dagen groeien de voorpootjes aan en na 48 dagen volgen ook de achterpootjes. De meeste amfibieën veranderen in hun leven van eitje in larve en later van larve in de volwassen vorm. Axolotls blijven in het wild de rest van hun leven larve, dit verschijnsel heet neotenie. In een laboratorium lukt het soms wel om axolotls uit hun larvenstadium te halen, ze lijken dan op de verwante tijgersalamander.

In het wild leeft een axolotl tien tot twaalf jaar, in gevangenschap kunnen ze ongeveer 25 jaar oud worden.

Ziekten en aandoeningen

Axolotls zijn over het algemeen dieren die niet snel ziek worden. Als een axolotl gestrest is, is de kans op ziekte groter. Symptomen van stress zijn naar voren gerichte kieuwen en een gekrulde staart. Stress kan ontstaan door een te hoge watertemperatuur of een te harde waterstroming in het aquarium. Levende voedseldieren kunnen ziektes en parasieten overbrengen. Daarnaast kunnen axolotls last hebben van bacteriële infecties. Een gezonde axolotl heeft een glanzende huid zonder bleke vlekken of slijmachtige plekken. Wonden genezen erg snel bij axolotls en zonder littekenweefsel. Als een axolotl een poot of kieuw verliest, kan die binnen enkele weken weer compleet aangroeien. Medicijnen voor aquariumvissen kunnen giftig zijn voor axolotls, gebruik deze alleen na overleg met een expert. Raadpleeg bij twijfel over de gezondheid van uw axolotl een dierenarts.

Benodigde ervaring

Axolotls zijn geen moeilijke dieren om te houden, ze zijn geschikt voor beginners. Net zoals voor alle andere dieren is het nodig om van te voren informatie te verzamelen over deze diersoort.

Kosten

Axolotls kunt u kopen in sommige aquariumspeciaalzaken of van andere liefhebbers. De prijs is afhankelijk van de grootte van het dier, vanaf ongeveer drie euro.

De opstartkosten van een aquarium zijn vrij hoog, maar hangen erg af

van de grootte van het aquarium en de gewenste techniek. Kosten die regelmatig terugkeren zijn die voor de aanschaf van voer, testsetjes voor de waterkwaliteit en kosten voor verlichting en verwarming. Daarnaast kunt u voor kosten komen te staan als er ziekten in het aquarium ontstaan.

Bijzonderheden

- De axolotl is een bedreigde diersoort en staat op CITES bijlage II. Het doel van CITES is om de handel in bedreigde dier- en plantensoorten en de producten daarvan te reguleren. Vraag bij aankoop om de CITES-papieren.
- Niet alle dierenartsen hebben verstand van axolotls, zoek een geschikte dierenarts voordat uw axolotl ziek wordt.
- Fotografie: Maik Dobiey

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl

Het LICG is hét informatiepunt voor het 'houden van huisdieren'. Deze stichting geeft onafhankelijke en betrouwbare informatie over het op een verantwoorde wijze kopen en verzorgen van huisdieren. Deze informatie is op de meest recente inzichten gebaseerd en wordt bovendien wetenschappelijk getoetst. Door het bieden van informatie en het organiseren van campagnes, levert het LICG een bijdrage aan verbetering van de gezondheid en het welzijn van huisdieren in Nederland.

L I C G